

21. 5. 2021

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

(Ne)nadějně vyhlídky účtu dlouhodobých investic

Vládní návrh zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s rozvojem kapitálového trhu,[1] má za cíl s účinností od 1.1.2022 implementovat legislativní opatření vyplývající z Koncepce rozvoje kapitálového trhu v České republice 2019 – 2023 (dále jen „Koncepce“).[2] Koncepce byla inspirována Zprávou Světové banky o kapitálovém trhu v České republice (dále jen „Zpráva“).[3] Jedním z nejdiskutovanějších opatření je zavedení účtu dlouhodobých investic dle zahraničních vzorů. Ministerstvo financí netají, že má s účtem dlouhodobých investic velké ambice. Otázkou je, zda jsou tato očekávání realistická. Cílem tohoto článku je zhodnotit navrženou úpravu a zamyslet se nad jejími perspektivami.

Co je účet dlouhodobých investic?

Světová banka ve Zprávě doporučila, aby Česká republika přijala nějakou formu daňově podporovaného „osobního spořicího účtu“ (individual saving account). Zde přicházejí do úvahy dva modely. Na jedné straně může osobní spořicí účet fungovat jakožto osobní důchodový účet, ve kterém je výběr prostředků vázán na dosažení určitého (důchodového) věku. Na druhé straně může být tento účet finanční pobídkou podporující dlouhodobější investice, které nejsou nevyhnutelně určeny pro spoření na penzi (například daňovým zvýhodněním investic držených minimálně určitý počet let). Dle Světové banky mělo být hlavním účelem osobního spořicího účtu v České republice zatraktivnění kapitálového trhu pro investory a parciálně tento účet mohl řešit i penzijní otázky.[4] Je proto paradoxem že česká implementace osobního spořicího účtu („účet dlouhodobých investic“) sleduje primárně důchodový účel. Důvodová zpráva k návrhu zákona jasně uvádí, že se jedná o alternativu k již nyní státem podporovaným finančním produktům na finančním trhu (penzijní připojištění, doplňkové penzijní spoření nebo životní pojištění) zaměřeným na kumulaci majetku pro účely zabezpečení v postproduktivním věku.[5]

Legislativní východiska

Účet dlouhodobých investic je souhrnné označení pro daňově podporovaný majetek sloužící k investování a vedený na účtech správců účtů dlouhodobých investic. Zákonodárce stanovuje, že smlouvou o účtu dlouhodobých investic se správce účtu dlouhodobých investic jako podnikatel zavazuje vést účet dlouhodobých investic pro jeho majitele[6] a současně, že účet dlouhodobých investic patří mezi daňově podporované produkty spoření na stáří.[7]

Základními otázkami, které vnímám v souvislosti s vymezením účtu jako klíčové, jsou: i) kdo může být správcem účtu dlouhodobých investic, ii) jaké služby může správce svým klientům poskytovat, iii) jaké výhody účet dlouhodobých investic přináší klientům a iv) zda dochází k prolomení regulační praxe zakazující označování investic jako spoření.

Kdo může spravovat účet dlouhodobých investic

V otázce, kdo může být správcem účtu dlouhodobých investic, vládní návrh zákona vychází z toho, že správcem účtu dlouhodobých investic, se kterým lze uzavřít smlouvu o účtu dlouhodobých investic, může být „jen osoba oprávněná vést evidenci investičních nástrojů nebo osoba oprávněná přijímat

vklady od veřejnosti podle zákona upravujícího činnost bank“.[\[8\]](#) Osobou oprávněnou přijímat vklady dle zákona o bankách je banka nebo pobočka zahraniční banky. Kdo je oprávněn vést evidenci investičních nástrojů, určuje § 91 an. ZPKT a není rozhodující, zda jde o centrální, samostatnou nebo navazující evidenci. Správci účtu dlouhodobých investic mohou tedy být banky, investiční společnosti nebo obchodníci s cennými papíry, pokud mají oprávnění k úschově, správě nebo evidenci investičních nástrojů. Správci mohou být také srovnatelné zahraniční osoby, jsou-li oprávněny poskytovat investiční služby na území České republiky.

Návrh zákona je poměrně jednoznačný v tom, jaký majetek může správce vést na účtu dlouhodobých investic. Taxativně totiž stanovuje, že na účtu dlouhodobých investic mohou být vedeny peněžní prostředky, investiční cenné papíry, cenné papíry kolektivního investování, nástroje peněžního trhu, a související zajišťovací deriváty (tzv. způsobilý majetek). Není rozhodující, zda jsou přijaté k obchodování na evropském regulovaném trhu nebo nikoliv.

Větší nejasnost však panuje v tom, zda jakýkoli správce účtů dlouhodobých investic může vést na svých účtech jakýkoli způsobilý majetek. Řečeno jinak, otázkou je, zda existuje právní korelace mezi rozsahem oprávnění k vedení evidence a rozsahem nástrojů vedených na účtu dlouhodobých investic takového správce. Konkrétně například není zřejmé, zda investiční společnost, která může vést pouze evidenci cenných papírů kolektivního investování[\[9\]](#), může nabízet pro své klienty nejen účty dlouhodobých investic, na kterých budou vedeny cenné papíry kolektivního investování, ale i další účty, na kterých mohou být vedeny akcie, dluhopisy apod. (např. v rámci služby portfolio managementu[\[10\]](#)). Odpovědí zřejmě je, že pokud navrhovaná právní úprava účtů dlouhodobých investic nerozšiřuje předměty podnikání (licence) správců účtů dlouhodobých investic, tak tito správci mohou na účtu dlouhodobých investic evidovat jenom majetek (peníze nebo investiční nástroje) dle své dosavadní licence. Bez ohledu na to však platí, že každý správce může evidovat peněžní prostředky klienta.[\[11\]](#) Uvedené pravidlo je dále upřesněno tím, že není-li správce účtu oprávněn vést evidenci investičních nástrojů, mohou majetek vedený na účtu dlouhodobých investic tvořit pouze peněžní prostředky.[\[12\]](#) Uvedená úvaha pak platí i reverzně, což bude relevantní zejm. ve vztahu k některým bankám. Neboť banky, které nemají oprávnění k investiční službě úschova a správa investičních nástrojů, budou moci jako účty dlouhodobých investic vést jenom peněžní účty.

Jaké služby může správce účtu poskytovat

Jak bylo naznačeno, konstrukce účtu dlouhodobých investic není vázána na konkrétní finanční produkt a závisí od podnikatelského oprávnění správce účtu dlouhodobých investic.[\[13\]](#) V praxi se při účtech dlouhodobých investic bude jednat zejména o spořicí vklady, investice do investičních akcií nebo dluhopisů na základě investiční služby přijímání a předávání pokynů, individuální portfolio management nebo kolektivní portfolio management (správu fondů) pro klienty.

Podmínkou však je, aby na účtu dlouhodobých investic byl veden způsobilý majetek.[\[14\]](#) Právě požadované oprávnění k vedení evidence investičních nástrojů slouží k tomu, aby správce účtu dlouhodobých investic mohl sám evidovat způsobilý majetek v předepsané evidenci.[\[15\]](#)

Jaké jsou výhody účtu pro klienta

Klienti účtu dlouhodobých investic požívají především vymezené daňové výhody.

Návrh zákona o dani z příjmu zařazuje účet dlouhodobých investic mezi daňově podporované produkty spoření na stáří.[\[16\]](#) Klient (poplatník daně) si bude moci odečíst od základu daně příspěvky v celkovém úhrnu nejvýše 48 000 Kč za zdaňovací období na své daňově podporované produkty spoření na stáří[\[17\]](#) a od daně jsou dále osvobozeny i příspěvky uhrazené zaměstnavatelem na daňově podporované produkty spoření na stáří zaměstnance do úhrnné výše 50 000 Kč ročně.[\[18\]](#)

Daňová podpora se uplatňuje za předpokladu, že klient má produkty na stáří zjednané alespoň 60 kalendářních měsíců od vzniku produktu a dosáhl 60 let, jinak musí navrátit daňovou podporu.[\[19\]](#) Návrh zákona o dani z příjmu žádné jiné daňové zvýhodnění nepřináší. Účet dlouhodobých investic tedy nemá zvýhodněnou sazbu daně z příjmu a nevztahují se něj státní příspěvky. Na druhou stranu návrh přináší větší flexibilitu odpočtu 48 000 Kč od daně z příjmu, kterou může poplatník uplatnit v plné výši nebo poměrně na jakýkoli ze svých produktů spoření na stáří.

Za další výhodu pro klienta je možné považovat i fakt, že klient bude moci své spory se správcem řešit i u finančního arbitra.[\[20\]](#)

Investice jako spoření?

S investicí na účet dlouhodobých investic, zejména v případě investice do investičních nástrojů, je přirozeně spojené riziko ztráty investice. Aktuální rozhodovací praxe České národní banky striktně zakazuje prezentovat investice jako spoření.[\[21\]](#) Návrh zákona přináší změnu v tom, že přímo v zákonném textu označuje účet dlouhodobých investic jako produkt spoření na stáří.[\[22\]](#) Jinak řečeno, investici na účet dlouhodobých investic není možné dle výkladu ČNB označit jako „spoření“, ale v souladu s návrhem zákona ji bude možné prezentovat jako „produkt spoření na stáří“. Tím se vytváří schizofrenní situace, kdy správce účtu dlouhodobých investic (resp. jeho distributor) bude při distribuci produktů spadajících pod účet dlouhodobých investic nucený zdůrazňovat rizikovitost takové investice, a zároveň bude oprávněný označit danou investici coby produkt spoření na stáří.

S ohledem na dosavadní rozhodovací praxi ČNB vznikají rizika jak pro správce účtů dlouhodobých investic, tak pro orgány dohledu, spočívající ve stížnostech, medializaci či uplatňování nároků, pokud investoři investující do produktu spoření na stáří o svoje „spoření na stáří“ přijdou.

V této souvislosti lze jen zmínit, že ČNB se ve svých připomínkách k návrhu zákona nevěnovala diskutovaným aspektům změny v narativu v označování investic a zaměřila se téměř výhradně na posuzování oprávněnosti daňové podpory tohoto účtu.[\[23\]](#)

(Ne)nadějně vyhlídky

Účet dlouhodobých investic je obecně interpretován jako státní motivace pro mladé lidi, aby si na penzi naspořili sami.[\[24\]](#) Někteří ekonomové v této souvislosti tvrdí, že jde o zastřenou snahu státu říct svým občanům, že na důstojné stáří jim peníze nezajistí.[\[25\]](#) Ve vztahu k potenciálu účtu dlouhodobých investic však panuje shoda, že zavedením dalšího daňově podporovaného produktu dojde pouze k přerozdělování už investovaných peněz a do důchodového systému to předpokládané nové úspory nepřivede. Lidé, kteří jsou ochotni rizikově investovat a mají z čeho, už tak totiž zpravidla činí. Pro většinu lidí takové investování vzhledem k jejich rizikovému profilu atraktivní není.[\[26\]](#)

Tomu odpovídá i slovenská zkušenost založená na podobném daňovém zvýhodnění nazvaném „dlhodobé investičné sporenie“. Dlhodobé investičné sporenie, zavedené s účinností od 1.1.2016, spočívá v tom, že pokud plátce daně dosáhne příjmy z prodeje finančních nástrojů přijatých na regulovaném trhu, resp. finančních nástrojů, držných na řízeném portfoliu, během alespoň 15ti let, budou tyto příjmy osvobozené od daně z příjmu. Daňově osvobozené jsou zde jenom roční investice do maximální výše 3000 eur ročně.[\[27\]](#) Ukazuje se však, že v rozporu s počátečním očekáváním se slovenské dlouhodobé investiční spoření využívá jen velmi omezeně.[\[28\]](#)

Mgr. Daniel Borsík, Ph.D.,*
právník

Greats.

[Greats advokáti, s.r.o.](#)

Salvátorská 931/8
110 00, Praha 1

e-mail: law@greats.cz

* Autor je právníkem v advokátní kanceláři Greats advokáti, s.r.o. zaměřující se na právní regulaci finančních služeb.

[1] V Poslanecké sněmovně evidován jako sněmovní tisk 993 (8.volební období) K dispozici >>> [zde](#).

[2] Koncepce rozvoje kapitálového trhu v České republice 2019 - 2023 přístupná na stránce MF ČR k dispozici >>> [zde](#).

[3] Srov. k dispozici >>> [zde](#).

[4] K tomu: „Making the Market More Attractive for Investors. One key action to incentivize investor interest would be the adoption of the Individual Savings Account (ISAs). To some degree this concept could be considered as part of the changes to the pension system.“ (Zpráva, s. 17)

[5] Viz důvodová zpráva k § 193a až 193c novely ZPKT

[6] § 193 odst. 1 novelizovaného ZPKT

[7] § 15a odst. 1 novelizovaného ZDP

[8] Srov. § 193a odst. 2 novelizovaného ZPKT

[9] Srov. § 93 odst. 2 písm. b) ZPKT

[10] Srov. § 11 odst. 1 písm. c) ZISIF

[11] § 193a odst. 3 novely ZPKT („Nemá-li správce účtu dlouhodobých investic oprávnění přijímat vklady od veřejnosti podle zákona upravujícího činnost bank, může uložit peněžní prostředky zákazníků v jejich prospěch u osoby oprávněné přijímat vklady od veřejnosti podle zákona upravujícího činnost bank a evidovat výši takových pohledávek na jím vedeném účtu dlouhodobých

investic.“)

[12] § 193c odst. 2 novelizovaného ZPKT („Není-li správce účtu dlouhodobých investic oprávněn vést evidenci investičních nástrojů, mohou majetek vedený na účtu dlouhodobých investic tvořit pouze peněžní prostředky.“)

[13] § 193a odst. 1 in fine novelizovaného ZPKT („Správce účtu dlouhodobých investic může poskytovat majiteli tohoto účtu související služby v souladu se svým podnikatelským oprávněním, příslušnými jinými právními předpisy a dohodou s majitelem tohoto účtu.“).

[14] § 193b odst. 1 novelizovaného ZPKT

[15] Obdobně viz důvodová zpráva k návrhu zákona str. 74 („Ve vztahu k ÚDI jde o nový produkt zejména z hlediska daňové podpory, jinak se jedná o jakousi nadstavbu pro stávající produkty - na tomto účtu budou evidovány stávající produkty a uplatní se na ně stejná pravidla. V tomto ohledu se nic nemění na tom, že vklady přijímají banky a majetkové účty investičních nástrojů vedou OCP a investiční společnosti. Zavedením ÚDI nejsou narušeny stávající právní povinnosti, jsou pouze doplněny nové povinnosti vztahující se jen k ÚDI.“).

[16] § 15a odst. 1 novelizovaného zákona („Produktem spoření na stáří se pro účely daní z příjmů rozumí a) penzijní připojištění se státním příspěvkem podle zákona upravujícího penzijní připojištění se státním příspěvkem, b) doplňkové penzijní spoření podle zákona upravujícího doplňkové penzijní spoření, c) penzijní pojištění u instituce penzijního pojištění, d) soukromé životní pojištění a e) účet dlouhodobých investic a obdobný účet vedené na území členského státu Evropské unie nebo státu tvořícího Evropský hospodářský prostor osobou oprávněnou vést evidenci investičních nástrojů nebo osobou oprávněnou přijímat vklady od veřejnosti.“)

[17] § 15 odst. 5 novelizovaného zákona ZDP

[18] § 6 odst. 9 písm. p) novelizovaného ZDP

[19] § 15b novelizovaného ZDP

[20] § 1 odst. 1 písm. l) novelizovaného zákona č. [229/2002](#) Sb., o finančním arbitrovi

[21] Srov. např. rozhodnutí České národní banky č.j. 2016/58354/570 ze dne 18. května 2016, sp. zn. Sp/2015/349/573: „Společnost [...] porušila ustanovení § 49 odst. 3 písm. d) a § 242 písm. a) ZISIF; B) v letáku k programu pravidelného investování [...], používala nejasné a zavádějící informace o „spoření“ v souvislosti s investicemi do investičních fondů.“

[22] Srov. pozn. č. 15.

[23] K tomu připomínky ČNB (2020/051108/CNB/001) přístupné v aplikaci VeKLEP k dispozici >>>

[zde](#).

[24] Srov. např. k dispozici >>> [zde](#).

[25] Kovanda, L. Stát chce lidi motivovat k rizikovějším investicím. Proč? K dispozici >>> [zde](#).

[26] Srov. např. k dispozici >>> [zde](#).

[27] Srov. zákon č. 253/2015 Z. z, kterým se mení a doplňuje zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z příjmů v znení neskorších předpisů a kterým se mení a doplňují některé zákony

[28] Srov. k dispozici >>> [zde](#).

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Reklamace vad stavby](#)
- [Hodnotící dotazníky jako obchodní sdělení v kontrolním plánu ÚOOÚ pro rok 2026](#)
- [Konec „severných ateliérů“? Nový stavební zákon otevírá dveře k rekolaudaci ubytovacích jednotek na plnohodnotné byty](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 33.: Prevence střetu zájmů \(jednatel × společnost\)](#)
- [Jak se vyhnout zákazu a postihu dohod o určování cen pro další prodej?](#)
- [Střet zájmů členů volených orgánů obchodních korporací: pravidla, proces a následky](#)
- [Nová „tlačítková“ povinnost pro e-shopy](#)
- [Digital Omnibus: Revoluce v datech, nebo jen nová zátěž pro podnikatele?](#)
- [Právní due diligence nemovitostí: na co se v praxi skutečně zaměřit](#)
- [Hmotněprávní opatrovník obchodní korporace: mezi efektivní ochranou a zásahem do korporační autonomie](#)
- [Zákon Lugového: jak Rusko přepisuje pravidla mezinárodních arbitráží](#)